

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI ZBOR

Komisija za nadzor obveščevalnih in varnostnih služb

Šubičeva ulica 4, 1000 Ljubljana

t: 01 478 96 76, f: 01 478 98 45, e: gp@dz-rs.si, www.dz-rs.si

Številka: 200-15/19-12/63, EPA: 841-VIII

Datum: 11. 11. 2019

Mag. Dejan Židan,
predsednik Državnega zbora

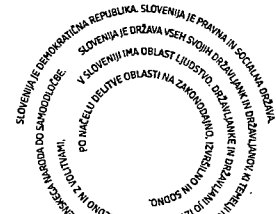
Zadeva: Javni del Poročila o obveščevalni in protiobveščevalni dejavnosti v povezavi z dogodki med RS in RH med arbitražnim postopkom pred arbitražnim razsodiščem v Haagu, EPA 841-VIII

Z dopisom št. 200-15/19-12/60 z dne 18. 10. 2019 je bilo Državnemu zboru na podlagi 41. člena Poslovnika Komisije za nadzor obveščevalnih in varnostnih služb (Uradni list RS, št. 79/04 in 106/04 – popr.) v obravnavo posredovano Poročilo o obveščevalni in protiobveščevalni dejavnosti v povezavi z dogodki med RS in RH med arbitražnim postopkom pred arbitražnim razsodiščem v Haagu, EPA 841-VIII, ki ga je Komisija za nadzor obveščevalnih in varnostnih služb sprejela na 2. nadaljevanju 15. seje, dne 15. oktobra 2019 ter ga označila s stopnjo tajnosti **TAJNO**.

V zvezi z navedenim posredujem še javni del Poročila o obveščevalni in protiobveščevalni dejavnosti v povezavi z dogodki med RS in RH med arbitražnim postopkom pred arbitražnim razsodiščem v Haagu, ki predstavlja stališča in zaključke Komisije za nadzor obveščevalnih in varnostnih služb. Komisija za nadzor obveščevalnih in varnostnih služb je javni del Poročila sprejela na 17. seji, dne 8. novembra 2019.

S spoštovanjem,

mag. Matej Tonin
predsednik

DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE

Prejeto:	11-11-2019		
Šifra:	200-15/19-12/62		
Povezava:			
EPA:	841-VIII	EU:	
Sign. zn.:			
Kratika:			

60
LET
STAVBE

Številka: 200-15/19-12/62

Datum: 8. 11. 2019

**DRŽAVNI ZBOR
REPUBLIKE SLOVENIJE
Komisija za nadzor obveščevalnih in
varnostnih služb**

**POROČILO
O OBVEŠČEVALNI IN
PROTIOBVEŠČEVALNI DEJAVNOSTI V
POVEZAVI Z DOGODKI
MED RS IN RH
MED ARBITRAŽNIM POSTOPKOM PRED
ARBITRAŽNIM RAZSODIŠČEM
V HAAGU**

(javni del)

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

VSEBINA

	UVOD	9
1	AKTIVNOSTI OBEH DRŽAV PRED ARBITRAŽO	12
1.1	Zgodovina mejnega spora med RS in RH po letu 1990	12
1.2	Na kratko o arbitraži	12
1.3	Časovnica najpomembnejših opravil v zvezi z arbitražnim postopkom	15
2	KRONOLOŠKI POSTOPEK NA KNOVS	19
3	NALOGE SLOVENSKE OBVEŠČEVALNO-VARNOSTNE AGENCIJE NA PODLAGI ZSOVA	22
4	POROČANJE SOVE V OBDOBJU 2008/2017 GLEDE ODNOSOV MED RS IN RH IN V ZVEZI Z ARBITRAŽNIM POSTOPKOM O DOLOČITVI MEJE	23
4.1	Poročilo o delu in finančnem poslovanju SOVE v letu 2008	23
4.2	Poročilo o delu in finančnem poslovanju SOVE v letu 2009	24
4.3	Poročilo o delu in finančnem poslovanju SOVE v letu 2010	24
4.4	Poročilo o delu in finančnem poslovanju SOVE v letu 2011	25
4.5	Poročilo o delu in finančnem poslovanju SOVE v letu 2012	25
4.6	Poročilo o delu in finančnem poslovanju SOVE v letu 2013	26
4.7	Poročilo o delu in finančnem poslovanju SOVE v letu 2014	26
4.8	Poročilo o delu in finančnem poslovanju SOVE v letu 2015	26
4.9	Poročilo o delu in finančnem poslovanju SOVE v letu 2016	27
4.10	Poročilo o delu in finančnem poslovanju SOVE v letu 2017	27
5	POROČILO SOVE O UGOTOVLJENEM PRISLUŠKOVANJU HRVAŠKE SOA SODNIKU SEKOLCU IN AGENTKI DRENIK	29
5.1	[REDACTED]	
5.2	[REDACTED]	
5.3	[REDACTED]	
5.4	[REDACTED]	
5.5	[REDACTED]	
6	RAZGOVOR Z DR. SIMONO DRENIK	32
7	RAZGOVOR Z DR. JERNEJEM SEKOLCEM	35

8	POGOVORI KNOVS Z NEKDANJIMI DIREKTORJI SLOVENSKE OBVEŠČEVALNO-VARNOSTNE AGENCIJE	47
8.1		
8.2		
8.3		
8.4		
8.5		
9	POGOVORI KNOVS Z NEKDANJIMI PREDSTAVNIKI MINISTRSTVA ZA ZUNANJE ZADEVE	80
9.1	Pogovor s Tomažem Kunstljem, generalnim sekretarjem	80
9.2	Pogovor s Samuelom Žbogarjem, ministrom za zunanje zadeve	86
9.3	Pogovor z Vlasto Vivod, vodjo kabineta ministra za zunanje zadeve	93
9.4	Pogovor s Karlom Viktorjem Erjavcem, ministrom za zunanje zadeve	96
10	NADZOR KNOVS NA SEDEŽU SOVE 8. 7. 2019	105
10.1	Ugotovitve nadzora	113
11	USPOSABLJANJE PROJEKTNE ENOTE ZA VAROVANJE TAJNIH PODATKOV V OKVIRU MZZ	115
12	VARNOSTNO OZAVEŠČANJE PROJEKTNE ENOTE S STRANI SOVE	118
13	VARNOSTNO OZAVEŠČANJE V ZVEZI Z RAVNANJEM S TAJNIMI PODATKI ZA ČLANE VLADE	122
14	PREISKAVA S STRANI POLICIJE IN TOŽILSTVA	123
15	STALIŠČA KNOVS	125
16	ZAKLJUČKI KNOVS	127
17	PRILOGE:	
	Sklep 8. seje KNOVS z dne 10. 4. 2019	132
	Pisna izjava ge. Vlaste Vivod z dne 28. 6. 2019	
	Sklep Državnega zbora o izvolitvi dr. Jerneja Sekolca za člana arbitražnega sodišča z dne 23. 9. 2011	
	Poročilo o izvedenem predkazenskem postopku Policije z dne 24. 6. 2019	
	Odgovor Urada Vlade RS za varovanje tajnih podatkov na sklep KNOVS z dne 19. 7. 2019	
	Navodilo o spremembi navodila o tajnih podatkih na Ministrstvu za zunanje zadeve z dne 24. 7. 2012	

Navodilo o tajnih podatkih na Ministrstvu za zunanje zadeve z dne 13. 1. 2009

Pogovori Drenik – Sekolec, objavljeni 22. 7. 2015 v HR mediju Večerjni list.

Izjava predsednika KNOVS, mag. Mateja Tonina, po seji 8. 4. 2019.

Stališče Zmaga Jelinčiča Plemenitega, vodja PS SNS, član KNOVS, z dne 26.9.2019.

Dopis Zmaga Jelinčiča Plemenitega, vodja PS SNS, član KNOVS, v zvezi s končno razsodbo glede arbitraže po Sporazumu o arbitraži, z dne 4. 10. 2019.

TABELE:

Slika 1:		
Slika 2:		
Slika 3:		
Slika 4:	Kadrovska zasedenost Projektne enote v obdobju 2011–2014	81
Slika 5:	Izdana dovoljenja za dostop do tajnih podatkov za Projektno enoto (MZZ)	83
Slika 6:	Sestava slovenske Projektne enote oz. ekipe z mednarodnimi pravniki	

SESTAVA:

Komisija za nadzor obveščevalnih in varnostnih služb

- mag. Matej **TONIN**, PS NSi, predsednik
- Žan **MAHNIČ**, PS SDS, podpredsednik
- Jerce **KORČE**, PS LMS, članica
- Monika **GREGORČIČ**, PS SMC, članica
- Matjaž **NEMEC**, PS SD, član
- Branko **SIMONVIČ**, PS DeSUS, član
- Janez **JANŠA**, PS SDS, član
- Zmago **JELINČIČ PLEMENITI**, PS SNS, član
- Zvone **ČERNAČ**, PS SDS, član

POJMI, UPORABLJENI V POROČILU

KNOVS	Komisija za nadzor obveščevalnih in varnostnih služb
ZPNOVS	Zakon o parlamentarnem nadzoru obveščevalnih in varnostnih služb
PoKNOVS	Poslovník Komisije za nadzor obveščevalnih in varnostnih služb
PoDZ	Poslovník Državnega zbora
SOVA	Slovenska obveščevalno-varnostna agencija
ZSOVA	Zakon o slovenski obveščevalno-varnostni agenciji
ZTP	Zakon o tajnih podatkih
MZZ	Ministrstvo za zunanje zadeve
UVTP	Urad Vlade RS za varovanje tajnih podatkov
SAS	Stalno arbitražno sodišče
KIS	Komunikacijsko-informacijski sistemi
SOA	Hrvaška obveščevalna služba
OSA	Obveščevalno-varnostna služba BiH
ZN	Združeni narodi
PR	Predsednik
Arbitražni sporazum	določa arbitražni postopek in arbitražna pravila
Arbiter	Sodnik
Razsodba	odločitev Arbitražnega sodišča
Slovenska agentka	uradna predstavnica Vlade Republike Slovenije pred arbitražnim tribunalom
Projektna enota	skupina na MZZ, ki je pripravljala gradivo za zagovor RS pred arbitražnim razsodiščem
Mednarodni sistemi zvez	spremljanje mednarodnih (stacionarnih in mobilnih) telekomunikacijskih priključkov
Transkript	prepis posnetega pogovora, pridobljenega na mednarodnih sistemih zvez

ZAKONSKA PODLAGA

- Zakon o parlamentarnem nadzoru obveščevalnih in varnostnih služb – ZPNOVS
- Poslovnik Komisije za nadzor obveščevalnih in varnostnih služb – PoKNOVS
- Poslovnik Državnega zbora – PoDZ
- Zakon o Slovenski obveščevalno-varnostni agenciji – ZSOVA (Ur. list RS, št. 23/99, 126/03 in 61/06)
- Zakon o tajnih podatkih – ZTP-UPB2 (Ur. list RS, št. 9/10 in 60/11)
- Uredba o varovanju tajnih podatkov (Ur. list RS, št. 74/05, 7/11 in 24/11)
- Uredba o varnostnem preverjanju in izdaji dovoljenj za dostop do tajnih podatkov (Ur. list RS, št. 71/06 in 138/06)
- Navodilo o tajnih podatkih na MZZ – Ministrstvo za zunanje zadeve je 13. 1. 2009 izdalo navedeni predpis na podlagi četrtega odstavka 38. člena ZTP
- Navodilo o spremembi navodila o tajnih podatkih MZZ (št. 0220-6/2012/1 z dne 24. 7. 2012), s katerim je bila vodja projektne enote določena za pooblaščenca osebe za določitev stopnje tajnosti za področje dela Projektne enote do stopnje TAJNO.

15. STALIŠČA KNOVS

A) GLEDE DELOVANJA SOVE

Iz navedenega poročila izhaja, da je SOVA na začetku leta 2009 začela razvijati aplikacije za protiobveščevalno zaščito procesa arbitraže oz. najprej za predhodna dogovarjanja. Na podlagi pričanj nekdanjih direktorjev agencije pred KNOVS, ki jih navedeno poročilo podrobno predstavlja, je razvidno, kako ter kdaj se je SOVA lotila priprav in kako je tekom arbitražnega postopka skrbela za protiobveščevalno zaščito oseb, ki so sodelovale pri arbitražnem postopku s strani Republike Slovenije. [REDACTED]

Arbitražni sporazum je pričel veljati 29. 11. 2010. Pred tem je bilo na SOVI 2. 4. 2009 opravljeno varnostno ozaveščanje Simone Drenik in skupine, ki je sestavljala Projektno enoto. Pred tem so navedene osebe v okviru MZZ opravile osnovno usposabljanje s področja obravnavanja in varovanja tajnih podatkov ter pridobile certifikat za ravnanje s tajnimi podatki do stopnje TAJNO.

SOVA je z vidika protiobveščevalne zaščite Projektno enoto v letu 2009 opremila s petimi kripto telefoni za medsebojno izmenjavo informacij ter za izmenjavo informacij med Projektno enoto in SOVO.

SOVA je Simono Drenik večkrat opozorila na možnost hrvaškega prisluškovanja na kasnejših delovnih sestankih, ki jih je vodila z njo in nekaterimi člani projektne enote.

[REDACTED]. SOVA je Drenikovi in članom Projektne enote naročala, da se izogibajo odprtim komunikacijskim linijam. Na to jih je opozarjala na delovnih sestankih dne 24. 9. 2009, 30. 6. 2010 in 29. 11. 2013. [REDACTED]

Kot je razvidno iz pričujočega poročila, je SOVA vseskozi opozarjala na previdnost pri komuniciranju s tajnimi in občutljivimi podatkih. Posebej jih je opozarjala na previdnost kaj govorijo po odprtih telefonskih linijah in zlasti, če te prečkajo državno mejo Republike Slovenije.

Prav zaradi komuniciranja v mednarodnem telekomunikacijskem prometu v času ustnih obravnav na arbitražnem sodišču v Haagu, je SOVA Projektne enoti in njeni vodji predlagala samozaščitne ukrepe ter jim za potrebe zaščitene komunikacije med Projektno enoto in SOVO vzpostavila kriptirano telefonsko povezavo. Ob tem jim ni predlagala nobene druge telefonske povezave.

Za varno komunikacijo med Projektno enoto in njenimi tujimi člani (mednarodnimi odvetniki, ki so zastopali Slovenijo pred arbitražnim sodiščem) je SOVA pred začetkom postopka

predlagala vzpostavitev varnega sistema elektronske komunikacije na način, da bi vsak član prejel prenosni računalnik z ustrežno programsko opremo za varno komuniciranje. [REDACTED]

SOVA je v arbitražnem postopku zelo intenzivno sodelovala od 2010 do 2016. Njeno sodelovanje se je v okviru sistema slovenske nacionalne varnosti odražalo na treh segmentih

- a) Izvajala je varnostno ozaveščanje udeležencev domače Projektne enote in njene vodje, začeni 2. 4. 2009.
- b) Sodelovala je s predsednikom Vlade, Ministrstvom za zunanje zadeve ter Projektno enoto in njeno vodjo v obdobju 2010–2016 na vsebinah pri sestavi memoranduma, protimemoranduma, pri odgovoru na protimemorandum ter pri pripravi slovenskega zagovora pred arbitražnim sodiščem. Sodelovala je ves čas poteka ustne obravnave pred arbitražnim sodiščem v Haagu.
- c) Vzpostavila in skrbela je za kripto povezave za domačo Projektno enoto in med domačo Projektno enoto in njenim tujim delom (pravnimi zastopniki, ki jih je najela RS).

SOVA je v navedene naloge vložila veliko truda in dela, da Republika Slovenija pred arbitražnim sodiščem uspe v vseh treh točkah arbitražnega sporazuma. [REDACTED]

B) GLEDE DELOVANJA MZZ

Iz navedenega poročila izhaja, da je MZZ v času ministra Samuela Žbogarja dne 13. 1. 2009 sprejelo Navodilo o tajnih podatkih, na podlagi katerega je MZZ, med drugim, vzpostavilo varnostno območje za varovanje tajnih in občutljivih podatkov, za varnost opreme ter ključev in kod (akt je v prilogi).

[REDACTED] V prostorih okrog varnostnega območja je bilo vzpostavljeno upravno območje za obravnavo podatkov do stopnje »INTERNO«.

Najvišje varovano območje je imelo kartični dostop, to pomeni, da so se beležili vsi vstopi s pomočjo sistema. Drugi uslužbenci MZZ v navedene prostore niso vstopali, razen če so bili zaradi dela povabljeni. Zagotovljena je bila evidenca vseh vstopov.

V času ministra Karla Erjavca je bilo 24. 7. 2012 sprejeto Navodilo o spremembi navodila o tajnih podatkih (v prilogi) s katerim je bila vodja Projektne enote določena za osebo, ki sama določa podatke za tajne do stopnje tajnosti TAJNO. To dokazuje, da je dr. Simona Drenik poleg osnovnega in dodatnega usposabljanja s strani MZZ in varnostnega ozaveščanja s strani SOVE, zelo dobro poznala Zakon o tajnih podatkih in varovanje le-teh, saj je s svojega področja vodje Projektne enote sama določala stopnjo tajnosti vsem tem podatkom.

Ob vzpostavitvi varnostnega območja je SOVA za varno komunikacijo članom Projektne enote izročila pet prenosnih kripto telefonov.

Za informacijsko varnost arbitražnega postopeka je MZZ vzpostavilo poseben sistem, ki je obsegal strežnik, delovne postaje in poseben skener za skeniranje gradiva oz. dokumentacije, ki jo je proučevala Projektna enota. Zaradi predpisanih varnostnih standardov je bil navedeni sistem ločen od depešnega sistema.

Na podlagi opravljenih pogovorov z nekdanjim generalnim sekretarjem MZZ ter vodjo kabineta ministra za zunanje zadeve v obdobju 2012 – 2018, je razvidno, da je MZZ zagotovilo tako finančna sredstva kot tudi ustrezne pogoje za delovanje Projektna enote, ki jo je vodila Simona Drenik, saj je bila arbitraža največji projekt nacionalnega pomena za Republiko Slovenijo, njeno Vlado in predsednika republike.

MZZ je za Projektno enoto zagotovilo osnovno in redna dodatna usposabljanja s področja obravnavanja in varovanja tajnih podatkov na podlagi določb Zakona o tajnih podatkih.

Največji obseg dela je imela Projektna enota v letih 2012 in 2013, saj je bilo treba do konca oktobra in začetka novembra 2013 vložiti odgovor na hrvaški memorandum oziroma protimemorandum. Z odgovorom na protimemorandum se je največji obseg vsebinskega dela za MZZ zaključil.

Kadrovska struktura v Projektni enoti se je v navedenem obdobju zaradi potrebe po delu pri arbitraži povečevala, kljub veljavnosti ZUJF. Število zaposlenih se je po zaključeni ustni obravnavi dne 13. 6. 2014 zmanjšalo. Ostalo je samo še nekaj zaposlenih (7), ki so urejali dokumentacijo za arhivsko gradivo.

Finančna sredstva za arbitražo in posledično za delovanje Projektna enote in njene vodje, so bila zagotovljena pri Ministrstvu za finance (MF). MZZ je vedno dobilo toliko denarja, kot ga je potrebovalo za izvedbo arbitražnega postopka. Kot je razvidno iz pričanja Tomaža Kunstlija in Vlaste Vivod, materialna sredstva za arbitražo niso bila problem, so pa z denarjem ravnali racionalno. Plačalo se je vse, kar je bilo potrebno za Arbitražno razsodišče v Haagu. Plačale so se prevajalske storitve, ki jih je bilo v tistem obdobju izredno veliko, ker se je dokumentacija prevajala v angleški jezik. Finančna sredstva niso bila omejitveni faktor za delo Projektna enote oz. za njeno nagrajevanje. Izpostavljeno pa je bilo, da so na MZZ Drenikovo vedno držali pri nekem razumnem okviru porabe finančnih sredstev. Ne glede na to, so nekateri zaposleni, vključno s Simono Drenik, v času dela v Projektni enoti, prejeli poleg plače poseben honorar, kar pomeni, da delo ni bilo materialno podcenjeno. KNOVS pa ne razpolaga s podatkom, koliko je navedeni honorar znašal, saj Vlada na sklep KNOVS ni odgovorila.

C) NADZOR POGOVOROV MED DRENIKOVO IN SEKOLCEM NA MEDNARODNIH SISTEMIH ZVEZ

Hrvaška SOA je pogovore med dr. Drenik in dr. Sekolcem prestregla z običajnimi aktivnostmi, ko sta se pogovarjala preko domačega stacionarnega telefona v mednarodnem telekomunikacijskem prometu.

Pogovori, ki so bili objavljeni v srbskih in hrvaških sredstvih obveščanja, je SOA prestregla novembra 2014 in januarja 2015 na relaciji Kranj – Dunaj.

Dr. Drenik in dr. Sekolec sta bila osebna znanca še iz časov pred njegovim imenovanjem za arbitra RS. Drenikova naj bi lobirala zanj, dobil je povabilo s strani predsednika republike in po nekaj pogovorih v kabinetu predsednika republike je pristal na kandidaturo. Bil je tudi edini kandidat, ki se je prijavil na razpisano funkcijo arbitra.

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Za KNOVS je ostalo nepojasnjeno, kdo so osebe, ki so dejansko vedele, da sta dr. Drenikova in dr. Sekolec v stalnih komunikacijskih stikih, ter da po nezaščitenem telefonu govorita o tajnih in občutljivih podatkih, ki so bili predmet arbitražnega postopka. Dr. Drenikova na postavljeno vprašanje KNOVS ni odgovorila, ker je dejala, da to ni v pristojnosti te komisije.

Nepojasnjeno oz. neodgovorjeno ostaja tudi, koliko finančnih sredstev je bilo porabljenih za plačilo slovenskega arbitra ter koliko za nagrado oz. povečan obseg dela za vodjo in člane Projektne enote.

16. ZAKLJUČKI KNOVS

1. Vsaka država ima obveščevalne in varnostne službe zato, da z njihovo pomočjo čim bolj učinkovito ščiti nacionalni interes in svojo nacionalno varnost.
2. Komisija za nadzor obveščevalnih in varnostnih služb na podlagi opravljenih pogovorov s predstavniki Slovenske obveščevalno – varnostne agencije, z zaposlenimi ter na podlagi vpogleda v arhivsko dokumentacijo SOVE ugotavlja, da je agencija svoje delo z obveščevalnega, protiobveščevalnega in varnostnega področja v zadevi arbitraža, opravila strokovno in profesionalno na podlagi 2. člena ZSOVA.
3. Na podlagi opravljenega nadzora iz 12. člena ZPNOVS ter pogovorov KNOVS s pooblaščenimi osebami, Komisija za nadzor obveščevalnih in varnostnih služb ugotavlja, da ima SOVA vse aktivnosti, ki jih je izvajala skozi celotno obdobje arbitražnega postopka, evidentirane in arhivirane. Med drugim je KNOVS vpogledala v arhivski dokument prezentacije, ki jo je SOVA izvajala za Simono Drenik in Projektno enoto. Komisija je ugotovila, da se je Simona Drenik prvega varnostnega ozaveščanja na SOVI udeležila 2. 4. 2009. [REDACTED].
[REDACTED]. Na podlagi opravljenega nadzora ter izhajajoč iz predstavljenega usposabljanja ni razvidno, da bi SOVA kakorkoli svetovala, da so komunikacije po stacionarnih linijah varne za izmenjavo tajnih in občutljivih podatkov.
4. Komisija za nadzor obveščevalnih in varnostnih služb ugotavlja, da je bila tako dr. Drenik kot celotna Projektna enota dodatno opozorjena na varnostna tveganja komunikacij po odprtih linijah še najmanj na treh sestankih s predstavniki SOVE in sicer 24. 9. 2009, 30. 6. 2010 in 29. 22. 2013. [REDACTED]
[REDACTED] Zato je bilo s strani SOVE še posebej izpostavljeno, da pogovori po odprtih telefonskih linijah, tako stacionarnih kot mobilnih in internetnih povezavah, niso varni ter da so še posebej ogrožene oz. tarča tujih obveščevalnih služb mednarodne komunikacije, ki ne potekajo po nacionalnih sistemih zvez (znotraj RS).
5. Komisija za nadzor obveščevalnih in varnostnih služb ugotavlja, da je SOVA Projektne enote priporočala, da se izogiba uporabi mobilnega telefona in se z uslužbenci agencije poveže preko posebnega stacionarnega telefona na MZZ s stacionarnim telefonom na agenciji, z obrazložitvijo, da je takšni komunikaciji precej težje prisluškovati, kot mobilni. Vendar pa tudi po tej komunikaciji niso izmenjavali tajnih in občutljivih podatkov.
6. Komisija za nadzor obveščevalnih in varnostnih služb ugotavlja, da je SOVA vseskozi opozarjala Projektno enoto na previdnost pri komuniciranju po odprtih telefonskih linijah in zlasti, če bi te prečkale nacionalno mejo. SOVA je prav tako podala pobudo predstavnikom Projektne enote pred ustno obravnavo na sodišču v Haagu (ki je potekala od 2. 6. – 13. 6. 2014) za posamezne zaščitne ukrepe ter jim za komunikacijo med Projektno enoto in SOVO vzpostavila kriptirano telefonsko povezavo in jim ni predlagala nobene druge telefonske povezave.

7. Za zagotovitev varne komunikacije med domačimi in tujimi člani Projektne enote oz. mednarodno odvetniško skupino, je SOVA predlagala vzpostavitev sistema varne elektronske komunikacije, ki je predvidevala, da bi vsak član skupine s strani SOVE prejel prenosni računalnik z ustrezno programsko opremo za varno komunikacijo.

8.

9.

10. Komisija za nadzor obveščevalnih in varnostnih služb je tudi ugotovila, da je dr. Drenik na naslednjem delovnem sestanku s predstavniki SOVE (ki ga je prav tako sama predlagala) v začetku maja 2015 omenila sporno vlogo hrvaškega arbitra Vukasa. Po njenih informacijah naj bi večkrat nakazal, da je v stiku s hrvaškimi oblastmi. Ob tem je omenila, da bo Vukas prenočil v rezidenci HR veleposlaništva. Predlagala je, da bi SOVA navedeno dejstvo dokumentirala.

11.

Pri tem KNOVS pripominja, da že iz arhivske dokumentacije SOVE izhaja, da si je Hrvaška skozi celotno obdobje arbitražnega postopka prizadevala, da bi našla rešitev za prekinitve arbitražnega sporazuma in kot najbolj ugodna rešitev bi bila kompromitacija s slovenske strani.

12. Komisija za nadzor obveščevalnih in varnostnih služb na podlagi opravljenega razgovora z dr. Simono Drenik ter na podlagi podatkov Slovenske obveščevalno-varnostne agencije ter Ministrstva za zunanje zadeve, Urada Vlade za varovanje tajnih podatkov, ugotavlja, da je dr. Drenikova kot vodja Projektne enote skupaj s člani skladno z določili Zakona o tajnih podatkih, Uredbe o varovanju tajnih podatkov, Uredbe o varnostnem preverjanju in izdaji dovoljenj za dostop do tajnih podatkov ter

Navodila o tajnih podatkih v MZZ, opravila vsa ustrezna izobraževanja in usposabljanja za tajne podatke kakor tudi specialno izobraževanje oz. ozaveščanje, ki ga je za vodjo in Projektno ekipo organizirala Slovenska obveščevalno-varnostna agencija. Hkrati to pomeni, da je bila vodja Projektne enote ozaveščena in da je seznanjena, da komunikacija tajnih in občutljivih podatkov po stacionarni telefonski liniji ni dovoljena. Prav tako ni dovoljena po nezaščiteni mednarodni telefonski liniji.

13. Pogovori dr. Simone Drenik in dr. Jerneja Sekolca, ki so vsebovali tajne in občutljive podatke, pomembne za nacionalni interes RS, so potekali izven prostorov MZZ, brez kriptiranih telefonskih povezav ter izven delovnega časa agentke Drenik. Prav tako so ti pogovori potekali brez vednosti MZZ, PV, SOVE. S tem, ko sta komunicirala po nezaščiteni komunikaciji, agentka ni upoštevala Zakona o tajnih podatkih, podzakonskih aktov in pravil, ki jim je bila zavezana kot vodja Projektne enote in predstavnica Vlade Republike Slovenije pred navedenim arbitražnim razsodiščem. Komisija za nadzor obveščevalnih in varnostnih služb je ugotovila, da je bila dr. Drenik na podlagi Navodila o spremembi navodila o tajnih podatkih z dne 24. 7. 2012 (št. 0220-6/2012/1) na podlagi četrtega odst. 38. člena ZTP v funkciji vodje Projektne enote določena kot oseba, ki je sama določala stopnje tajnosti podatkov do stopnje tajnosti TAJNO.
14. Komisija za nadzor obveščevalnih in varnostnih služb ugotavlja razhajanja med izjavo dr. Drenikove in izjavo SOVE glede njenega sodelovanja v času arbitražnega postopka. Dr. Drenikova je dejala, da je bilo njeno komuniciranje s pooblaščenimi osebami Slovenske obveščevalno varnostne agencije formalno in neformalno. Slovenska obveščevalno varnostna agencija pa vztraja, da **neformalnih delovnih pogovorov z agentko Drenik ni bilo**. Vsi pogovori in sestanki, ki so potekali med njo in pooblaščenimi osebami SOVE v obdobju arbitražnega postopka, so bili uradni in formalni, ne glede na to ali so bili v prostorih agencije ali izven njih.
15. Na podlagi opravljenih pogovorov z nekdanjim generalnim sekretarjem na MZZ, nekdanjo vodjo kabineta ministra na MZZ ter ministrom za zunanje zadeve v obdobju 2012-2018 in ministrom v obdobju 2009-2012, Komisija za nadzor obveščevalnih in varnostnih služb ugotavlja, da pri delu vodje Projektne enote v nobenem segmentu ni šlo za razkorak med teorijo in prakso glede varnostnih zahtev ter glede finančnih in ostalih materialnih sredstev, kot je to dejala Simona Drenik, saj so bila finančna sredstva, tehnična oprema in strokovna znanja za potrebe arbitražnega postopka vedno in v celoti zagotovljena. Arbitražni postopek je bil osrednji projekt države in Vlade Republike Slovenije v vseh obdobjih, tudi v času recesije in zmanjšanih finančnih sredstev za delovanje državne uprave.
16. Komisija za nadzor obveščevalnih in varnostnih služb na podlagi opravljenega razgovora z dr. Jernejem Sekolcem in na podlagi njegovih predhodnih izkušenj kot arbitra v različnih mednarodnih postopkih, zaključuje, da je bil pred nastopom funkcije slovenskega arbitra že arbiter z reputacijo, izkušnjami ter veliko pravne **prakse o pravilih v zvezi z arbitražnimi postopki**. Vedel je, da mora biti ves čas odločanja povsem nepristranski in neodvisen od strank. Kljub temu je bil v kontaktih in razgovorih s slovensko agentko in to po nezaščiteni mednarodni telefonski liniji.
17. Dr. Sekolec je imel izkušnje z arbitražnimi postopki in njihovim načinom delovanja, ni pa strokovnjak za pomorsko in mednarodno javno pravo, zato odločitev RS zanj kot arbitra morda ni bila najboljša. Na začetku tudi sam ni imel ambicij, da bi postal arbiter, razpolagal pa je z nekaterimi imeni za arbitra, ki jih je ponudil slovenski strani. Kot kaže, so ga po nekaj opravljenih razgovorih prepričali, da se prijavi na razpis RS za arbitra.

18. Na podlagi nadzora Pooblaščne skupine KNOVS na sedežu Slovenske obveščevalno-varnostne agencije dne 8. 7. 2019 ter zahteve KNOVS po dodatnem pregledu vseh evidenc o opravljenem ozaveščanju, ki so ga v obdobju 2012-2018 izvajale pooblaščne osebe SOVE, Komisija za nadzor obveščevalnih in varnostnih služb ugotavlja, da navedbe ministra Erjavca na seji komisije, »da je bil s strani dveh operativcev SOVE podučen, da lahko komunicira po stacionarnih telefonskih linijah«, ne držijo, ker SOVA ministra ni nikoli varnostno ozaveščala ne v prostorih SOVE in tudi ne v prostorih MZZ.
19. Komisija za nadzor obveščevalnih in varnostnih služb izpostavlja, da gospod Karl Erjavec v funkciji ministra za zunanje zadeve, na podlagi 3. člena Zakona o tajnih podatkih lahko dostopa do tajnih podatkov brez dovoljenja za dostop do tajnih podatkov. Skladno z navedeno določbo ZTP tudi pristojna služba MZZ zanj ni izvedla usposabljanja. V skladu z ustaljeno prakso pa osnovno izobraževanje za vse člane Vlade RS izvede predstojnik UVTP na začetku vsakega mandatnega obdobja. V UVTP so KNOVS pojasnili, da nihče iz navedenega urada nikoli ne bi svetoval, da so komunikacije po stacionarni telefonski liniji varne.
20.
21. Navedeno poročilo je prispevek Komisije za nadzor obveščevalnih in varnostnih služb k zagotavljanju večje varnosti na področju ravnanja s tajnimi in občutljivimi podatki ter za večjo ozaveščenost funkcionarjev in uradnikov, kot upravičenih posameznikov, ki dostopajo do podatkov, ključnih za nacionalno varnost države. Navedeni primer je hkrati poziv za razvijanje večje varnostne kulture vseh, ki imajo dostop do tajnih podatkov. Varnostna kultura **»je del splošne kulture posameznika, ki mu omogoča, da prepozna metode, oblike in sredstva, ki ga ogrožajo ter da prepozna vire ogrožanja, ne glede na to, kje in kako se izkazujejo«¹.**

¹ Povzeto po Brezovšek in Črnc